

In memoriam: Jan Nap (1937-2009)

Andrea van den Berg, Symen Deuzeman, Frank de Roder & Dirk Jan Wind

Op donderdag 2 juli overleed onverwacht onze vriend en ringmaat Jan Nap, 72 jaar oud.

Jan is op 29 september 1937 geboren te Kamerik. Hij is gemeenteambtenaar geworden, achtereenvolgens op Texel, in Hasselt, Zwolle en Kampen. Zijn kracht lag in het beheren van financiën. Jan had hart voor mensen. Uit elke periode van zijn bestaan waren er blijvende contacten. Beter kun je zijn sociaal karakter niet weergeven. Naast zijn passie voor natuur en in het bijzonder voor vogels, was hij zeer betrokken bij diverse sociale bezigheden. Zo was een belangrijk onderdeel van zijn leven de Baptistengemeente, waarin hij zowel landelijk als in de gemeente actief was. Voor zijn vele vrijwilligerstaken werd hij op 20 april 1998 benoemd tot ridder zesde graad, lid in de orde van Oranje Nassau.

Jan was vanaf de oprichting van SOVON in de jaren zeventig verbonden met deze organisatie. Eerst als districtcoördinator Overijssel-West voor de eerste atlasprojecten, maar al spoedig ook als lid van het Dagelijks Bestuur. Vele jaren lang was hij een nauwgezet penningmeester. Mede door de start van de eerste atlasprojecten bloeide de activiteiten van de vogelwerkgroep 'Ijsseldelta' te Kampen op, onder de bezielende leiding van Jan. Tot aan zijn overlijden was hij hier de sturende kracht en organiseerde vele tellingen, excursies en cursussen.

Het ornithologische hart van Jan ging vooral uit naar het ringonderzoek. Hij kreeg zijn ringvergunning al op jonge leeftijd, toen hij woonachtig was op Texel. Vanaf het begin van de jaren tachtig ging hij ringen in het Zwarte Meer, eerst samen met Guus Smallenbroek en daarna met Freddie Hanses, beide werkzaam bij Staatsbosbeheer. Toen de activiteiten van Staatsbosbeheer beëindigd waren halverwege de jaren negentig, zette hij het ringonderzoek voort en zocht er andere jonge ringers bij, waaruit de VRS Zwarte Meer is ontstaan.

Met name de systematische opzet van het CES project (Constant Effort Site) sprak hem aan. De ringbaan in het Zwarte Meer was daarmee de eerste CES-site in Nederland. Op 'zijn' ringbaan in het Zwarte Meer zijn vanaf het begin van de jaren tachtig vele tienduizenden vogels door zijn handen gegaan. In een recente SOVON-Nieuws wordt nog

gerefereerd aan de talloze interessante terugmeldingen van door Jan geringde Buidelmezen. Veel over zijn ringwerk in het Zwarte Meer is terug te vinden in de jaarlijks verschijnende uitgaven van Vogels in Overijssel (2003-2008), waarin langlopende ringresultaten van Rietzanger, Baardmannetje en Buidelmees aan bod kwamen. In de uitgave in 2008 beschrijft Jan de ringresultaten van Groenlingen in zijn Kamper stadstuin vanaf september 1969. Hierbij verzamelde hij onder andere 31 Duitse, Franse, Zweedse, Zwitserse en Russische terugmeldingen, die trek over afstanden in de orde van 400 tot 1200 km aantoonde. Voor de Avifauna van Nederland (Bijlsma et al. 2001) stelde hij per ommegaande de ringresultaten van Blauwborst ter beschikking.

Voor het Vogeltrekstation was Jan buitengewoon actief. Hij deed jarenlang zeer nauwgezet de ringadministratie van de VRS Zwarte Meer. Daarnaast verzorgde hij deze ook voor menig andere ringer. Vanaf november 2007 (nr. 111) had hij zitting in de redactie van Op Het Vinkentouw, alwaar hij de taken overnam van Bennie van den Brink.

Naast het ringen in het Zwarte Meer was Jan ook een buitengewoon actief lid van de WRN. Als vrijwilliger bij Staatsbosbeheer Flevoland stond hij jaarlijks garant voor het ringen van tientallen roofvogels en uilen in de randmeerbossen van Zuidelijk- en Oostelijk Flevoland. Daar is hij in 1989 mee begonnen, toen de polderbossen voor het eerst grondig op vogels werden geïnventariseerd. De daarbij gevonden roofvogelnesten werden stuk voor stuk afgelopen om de jongen te ringen, een klusje dat toen voor Jan nieuw was maar waar hij zich met verve en grote nauwkeurigheid op stortte. De drie jonge Wespensdieven die hij op 31 juli 1990 in het Kuinderbos ringde, waren de eerste die hij in handen kreeg. Een dag met een gouden randje. Eén van die jongen werd nog hetzelfde jaar uit Marokko teruggemeld. Ook op inventarisatiegebied stond Jan zijn mannetje. Toen er eind jaren negentig van de vorige eeuw in het Ketelmeer een slibdepot werd aangelegd, was hij er als de kippen bij om dit gebied jaarlijks te inventariseren. Dat mede ingegeven door het feit dat kort na de aanleg een enorm zandepot was opgespoten, waar zich al snel een van de grootste binnenlandse kolonies Visdieven vestigde.

Jan vestigde zich in 1969 in Kampen, en zou daar de rest van zijn leven blijven wonen en werken. Het gebied lag hem na aan het hart. Dat bleek ook uit

zijn historische interesse, die tot uiting kwam in het beheer dat hij voerde over de dagboeken van C.G.B. ten Kate, rector van het gemeentelijk lyceum in Kampen (1925-50), waar deze vrijwel zijn hele leven woonde en heel wat voetstappen achterliet, en van J.A.F. Koridon (Frank & Nap 2003). Jan was recent begonnen die dagboeken door te spitten op waarnemingen van Zeearenden (Nap 2009), Bruine Kiekendieven (een artikel over de winterwaarnemingen in de IJsseldelta stond op stapel, samen met Gerard Ouweneel) en andere roofvogels. Plannen genoeg!

De ontmoetingen met Jan, altijd even vriendelijk, geïnteresseerd en bescheiden, in het veld of op de Landelijke Ringers-, SOVON- en WRN-dagen, waar hij vrijwel nooit ontbrak, zullen we missen. Zijn overlijden is een groot verlies voor zijn nabestaanden, vrienden en kennissen. Wij wensen hen sterkte.

Publicaties

Bijlsma R.G., Justings F. & Camphuysen C.J. 2001. Algemene en schaarse vogels van Nederland (Avifauna van Nederland 2). GMB Uitgeverij, Haarlem/KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Frank G. & Nap J. 2003. J.A.F. Koridon (7 september 1917-10 juni 2003). *Limosa* 76: 123-124.

Nap J. 1986. Het ringen van Rietzangers: enige resultaten. *Op het vinketouw* 48: 11-16.

Nap J. 2003. Enige ringresultaten van de Rietzanger in het Zwarte Meer. *Vogels in Overijssel* 2: 61-66.

Nap J. 2004. Het wel en wee van het Baardmannetje in het Zwarte Meer. *Vogels in Overijssel* 3: 13-24.

Nap J. 2006. De betekenis van de IJsseldelta voor de Buidelmees. *Vogels in Overijssel* 5: 16-25.

Nap J. 2008. Ringresultaten van Groenlingen in een Kamper stadstuin. *Vogels in Overijssel* 7: 50-55.

Nap J. 2009. Het voorkomen van de Zeearend *Haliaeetus albicilla* rond Kampen in de afgelopen 100 jaar. *De Takkeling* 17: 62-67.

Nap J. & van der Weerd G. 2009. Toeval, of doelgerichte actie: Smienten en een Slechtvalk *Falco peregrinus*. *De Takkeling* 17: 170.

Andrea van den Berg, Symen Deuzeman, Frank de Roder & Dirk Jan Wind

VRS Zwarte Meer

Uitnodiging 50^e Ringersdag 2009

De *vijftigste* Ringersdag vindt dit jaar plaats op zaterdag 12 december in hotel Haarhuis in Arnhem, centraal gelegen pal tegenover het NS-station. Iedereen is welkom, en we hopen op een grote opkomst. Het programma ziet er –in beknopte vorm– dit jaar als volgt uit:

09:15	zaal open	
10:00	ALV Ringersvereniging	Jan Staal
11:00	Koffiepauze	
11:30	Opening	Henk van der Jeugd
11:35	NIOO en het Vogeltrekstation	Louise Vet
11:40	GRIEL	Koen van Daalen
12:30	Lunchpauze, kennismaken met GRIEL	
13:45	Belgisch Noord Limburg	Carlo van Seggelen ea
14:05	Tien jaar RAS Tureluur	Wim Tijssen
14:40	Mystery Bird Competition	Ton Eggenhuizen
15:00	Theepauze	
15:45	Oplossing Mystery Bird Comp.	Ton Eggenhuizen
16:00	CES 2009 update	Henk van der Jeugd
16:10	Nog in te vullen	
16:30	Sluiting	Henk van der Jeugd

Een uitgebreidere versie van het programma, inclusief laatste wijzigingen, is te vinden op:

http://www.vogeltrekstation.nl/ringersdag_programma.htm